

Številni površinski kopi kažejo, da so kremen oziroma kremenove kristale kopali že v preteklosti. Foto: Renato Vidrih

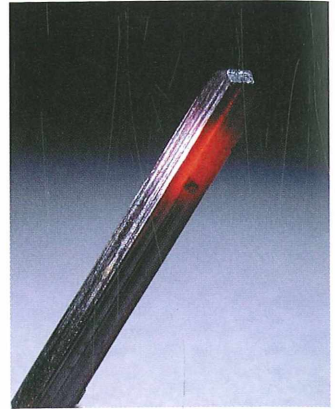
Pogled na kremenovo-muskovitne skrilavce, ki ponekod ležijo vodoravno, drugje pa navpično. Mineralizacija v alpskih razpokah je povzročila rast lepih kristalov kremenca, ki ponekod preraščajo igličaste kristale rutila. Foto: Renato Vidrih

piezoelektričnih rezonatorjev, za kar so potrebovali čiste kristale. V novejšem obdobju pa so kremen na tem področju ponovno našli pred slabimi desetimi leti.

Številni prelomi, ki so posledica delovanja tektonskih sil in potekajo večinoma v smeri sever-jug, so skrivalce razpokali. Ponekod so razpoke vzporedne z vodoravnimi plastmi, ponekod pa so prečne na plastnatost. V razpokah so različno dolge in debele žile kremenca. Ponekod dosežejo debelino več metrov in dolžino do 15 ali celo več metrov. **Kremenovi** kristali so večinoma dolgoprizmatski; največji najdeni je bil dolg 6 cm. V razpokah so kristali zelo čisti, medtem ko so kremen iz žil blizu površine precej korodirani in so zato motni.

Najdbe v poznih devetdesetih letih so torej potrdile Vossove navedbe o lepih kremenovih kristalih. Le v nekaterih smo opazili tudi zelo drobne iglice, ki pa jim takrat nismo posvečali posebne pozornosti.

Leta 2001 je Aleksander Rečnik začel s sistematičnim raziskovanjem grap na širšem območju Krašnje, kar se mu je kmalu obrestovalo. V razpokah med Krajnim Brdom ter Vrhom nad Krašnjo je našel kremenovo žilo, v kateri so bili poleg lepih kristalov kremenca še rdeči igličasti kristali **rutila**. V gnezdu,

Kristali rutila so v presevni svetlobi intenzivno rdeči. Posamezni kristali so lahko dolgi tudi do nekaj centimetrov; višina 16 mm. Najdba in zbirka Franca Pajtlerja. Foto: Miha Jeršek

Kremen z vključki igličastega rutila; 76 x 40 mm. Zbirka Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Foto: Miha Jeršek

Kristal kremen s klasične lokacije pri Krašnji; 55 x 25 mm. Najdba in zbirka Vilija Rakovca.
Foto: Miha Jeršek

Kremen, 20 mm, na podlagi iz siderita z vključki rutila. Zbirka Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Foto: Miha Jeršek

Siderit in igličast rutil; izrez 18 x 12 mm. Zbirka Prirodoslovnega muzeja Slovenije.
Foto: Miha Jeršek

Vključki rutila v kremenju iz Krašnje. Kristal kremenja je visok 6 cm. Zbirka Prirodoslovnega muzeja Slovenije.
Foto: Miha Jeršek

zapolnjenem z belo glino, je bilo polno kristalov **kremenja**, **siderita** in **rutila**. To, v zadnjem času najpomembnejše novo odkritje mineralnega bogastva v Sloveniji, je prispevalo tudi največji do sedaj najdeni kristal kremenja pri nas (30 cm), do 3 cm velike kristale siderita ter do 6 cm velike igličaste kristale ognjeno rdečega rutila, ki so večinoma vraščeni v kremenju, lahko pa so tudi samostojni. Za piko na i pa je bil v enem od gnezd najden tudi 15 mm velik kristal rožnatega **apatita**.

Literaturni viri:

- Voss, W., 1895: *Die Mineralien des Herzogthums Krain*, str. 39. Verlag von Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg, Laibach.
 PREMUR, U., 1982: *Osnovna geološka karta SFRJ 1: 100 000, list Ljubljana*. Zvezni geološki zavod, Beograd.
 VIDRIH, R., V. MIKUŽ, 1995: *Minerali na Slovenskem* (nahajališča kamene strele, str. 134). Tehniška založba, Ljubljana.
 ŽORŽ, M., A. REČNIK, 1998: *Kremen in njegovi pojavi v Sloveniji*, str. 49. Galerija Avsenik, Begunje.
 REČNIK, A., 2006: *Kristali rutila in kremenja iz alpskih razpok v grapah nad Krašnjo*. Proteus, let. 68, št. 6, str. 246-260, Ljubljana.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Scopolia, Journal of the Slovenian Museum of Natural History, Ljubljana](#)

Jahr/Year: 2006

Band/Volume: [Suppl. 3](#)

Autor(en)/Author(s): Vidrih Renato, Rakovc Vili

Artikel/Article: [Kremen, rutil in siderit iz Krasnje. 402-405](#)